

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 2.

Indult Bétsből, Redden, Július' 7-dikén, 1829.

Nagy Britannia.

London, Jun. 20-kán. A' Király Jun. 15-kán elhagyta a' Fő Várost és kiment Windsorbá. — Jun. 15-kén a' Frantzia Követ, Visconde Itabayana a' Brasiliai Követ, és Marquis Barbacena (a' Portugalliai kis Királynénak kísérője) Conferentziát tartottak a' Külső Ministerrel Gróf Aberdeennel.

A' Courier Jun. 18-káról hívatolok kulföböl merítve jelenti, hogy az Enosi Contessai és Adramiti tengeröblök, mellyeket az Orosz Admirális nem régiben bérekesztetett, Ö Fgének az Orosz Tsászárnak egyenes parantsolatjára ismét szabadon és nyitva állanak, és hogy a' Földközi tengeren lévő Orosz Hajós seregek Operatziói egyedül a' Dardanellák rekesztve tartásában határozatnak.

A' Cambridgei Universitás Cavendish Urat Parlamenti Képviseleijévé választotta. — Jun. 15-kén a' György Templomában (Londonban) a' történt, hogy egy ifjú Uri Aszszonyság mint Ményaszszony, az Oltár előtt, az eskető Pappnak kérdésére a' várt igen helyett nemmel felelt, és az elámult Völegényt ott hagyván, kotsira ült 's haza ment.

Barbados és Antigua szigetekből jött tudósítások szerént, rendkívül való szárazság és aszály uralkodik a' nevezett szigetekben — szinte 9 hónap óta egy tsepp eső sem esett.

Irlandiában a' tsendességet, melly az Emancipatio megadattatásával egészen helyre állani látszott, némelly kellemetlen történetek ismét zavarják. Jun. 10-kén Carrickonban forma szerént való tsata esett a' 65-dik és a' 76-dik Regementeknek Osztályjai között. A' nevezett napon tudniillik az elsőbb Regementnek egy tsapatja midön a' városba bēfelé menne, egy katona azt kérdi egy a' másik regementből való dobostól: miféle emberek lakják a' várost? „Átkozott Pápiszták“ vala a' felelet. Alig botsátotta ki ezt a' száján a' dobos, midön a' másik katona a' ki maga is Katholikus volt, a' földre ütötte. Ebből eréd a' tsata; mellyben nem tsak a' katonák hanem későbbben a' lakosok is részt vettek. Három személy halálos sebet kapott.

O'Connell Ur Clare Megyében fel's alá jár, hogy magának a' Választókat megnyerje. Útjában mindenütt nagy diadalmi pompával fogadtatik. Jun. 9-dikén Ennisben (a' Megye Fő Városában) egy felette tüzelő beszédet tartott a' néphez, mellyben ditsekedett, hogy a' Ministertől nevezetesen Hertzeg Vellingtontól és Peel Úrtól kintsikarta az Emancipatiot, és a' 40 Shillinges Választóknak (a' kiktől a' mint tudva van a' Választó jus az Emancipatiokor elvétezt) megígérte, hogy elragadt jussoknak ismét birtokába helyhezteti. Ennisből Scarriff Városába ment O'Connell

Úr, a' hol 20,000 ember várakozott rá, kikhez a' következő beszédet tartotta: „Hazámfi! Kevély vagyok benne, hogy magamat töletek eképpen körül vétetve látom és szívemnek érzéseit, kimutatott Hazaszeretetekért előtetek kiönthetem. Köszönöm tinétek, hogy Hazátoknak a' rabszolgaságból való megszabadítására kötelelességeket megtettétek (Tetszés) Imé most másodszor jöttem közitekbe. Mikor első ízben köztetek megjelentem, akkor ti némelly Polgártársaitoknak szemében elvettetett nép voltatok, régi hitetekhez való ragaszkodástokért üldöztettétek. Clare elválasztott engem Képviselőjévé, és — egész Irlandia emancipáltatott. Vellington sok ütközetet megnyert, sok Vezért meggyőzött; de a' Clarei férfiak Vellingtont meggyőzték! (Kiáltás: „azt tettük mi! úgy van jól!“) Egyet már megnyertünk: de itt nem kell megállapodnunk hanem tovább kell mennünk. Hajdan tinétek tulajdon Parlamentumotok volt Irlandiában, ti attól gyalázatos árulás által megfosztattatok, azt ismét meg kell nyernetek (Nagy tetszés kiáltás) A' Brunsvickok (Antikatholikusok) hatalmas emberek voltak a' multesztendőben; mi most csak olyan hatalmasok vagyunk mint ők; és a' jövő esztendőben, reményilem, még hatalmasabbak leszünk. (Nagy ujongatás) Mi nevetethetünk az ő ellenségeskedéseiken, igen is, a' Clarei férfiak nevetethetnek ezeken az embereken. Mi mégyünk elébbeni utunkon. Peel hánytorgatta betsületes voltát, hogy bennünket az Emancipatoria megsegít és hogy ő ezt a' lépést azért teszi mert lelkiismerete szerint meg van győződve annak igazságos és szükséges voltáról. De szeretném azomban tudni, hogy jó lélekkel járt e' akkor midőn engemet a' Parlamentből kizárt? (Kiáltás: „Megint vissza kell odamenni az Úrnak!“) Hiszem, hogy vissza

mégyek; és a' legelső alkalmatossággal midőn véle az Alsó Házban találkozni fogok, megfogom néki mondani mennyire örvendek rajta, hogy haza küldött a' népnek oktatására és ő rajta 's az ő nagy lelkén való nevetetésére. — Az én kívánságom az, hogy ti a' multakat felejtsetek el, és egy Brunsvick ellen is hajdani magaviseletéért haragot magatokban ne tartsatok. Kérlek benneteket minden multakat felejtsetek el — imé Papjaitoknak jelenlétében felszollítlak titeket, botsássatok meg hajdani ellenségeiteknek, ígérjétek ezt meg énnékem (Kiáltás: „megteszszük, megígérjük!“) Most megtanítlak titeket mit tsináljatok az új Brunsvickokkal a' ki ellenetek jönének. Néma megvetéssel bánjatok vélek. Peel Úr nem gyönyörködik a' lázogatásban (Agitation); melly nagyon kell már most ötet annak boszszantani, ha megtudja, hogy én ismét az Agitatoria adtam magamat, és az embereknek fejébe verem, hogy ellenségeiknek botsássanak meg és magokat úgy viseljek mint jó Polgároknak és hív jobbágyoknak illik.“ — Kiterjeszkedett továbbá hosszason O'Connell Úr a' még fenn lévő rosszakra, mellyeken segíteni kell, és beszédjét buzgó intéseken végezte, hogy a' törvénynek engedelmeskedjenek.

London, Jun. 24-kén. Tegnapelőtt estve későn egy Orosz Hírmondó érkezett az Orosz Követséghez, mellynek következésében tegnap reggel Hertzeg Lieven (az Orosz Követ) és Gróf Matuscevitcz (rendkívül való Orosz Biztos) Conferentziákat tartottak Hertzeg Vellingtonnal és Gróf Aberdeenel.

A' Portugalliát illető Hivatalos Irások — mellyeknek előmutatására Mackintosh Úr az Alsó Házban Motiótt tett, hogy belőlök a' Ministerium Politikájának minéműsége megtetszenék —

a' Felső Házban Gróf Aberdeen által, az Alsó Házban Peel Úr által a' Parlamentnek eleibe adattattak. A' Papírosok az Asztalra tétettek. Ez a' tárgy egyébaránt a' jövő Parlament-Ülésre marad. — Az Ascoti Puztán tartatnak a' pálya-futtatások; a' Király rendesen jelen van és nézi. Jun. 19-kén olly nagy volt a' tódulás a' pálya-helye felé, hogy egy négy lovas kotsiért, innen (Londonból) oda, 25 Guinét (majd 250 pengőforint) kellett fizetni. — Terceira tól egy Kereskedő Hajó, melly onnan Jun. 5-ikén indult, azt a' hírt hozta, hogy a' Szigetet D. Miguelnek egynehány Hajói rekesztve tartják, de a' Hajókon lévő katonaság még nem tett próbát kiszállani.

A' Parlament Jun. 24-kén egy Biztosság által, mellynek tagjai: a' Lord Cancellarius, Hg Vellington, Marquis Vinchester, Gróf Rosslyn, és Lord Ellenborough voltak, bérekesztett. (A' bérekesztő beszédet, mellyet ez alkalmatossággal a' Lord Cancellarius a' Király meghagyása szerént tartott, közelébből közleni fogjuk)

Parlamentbeli dolgok. A' Felső Háznak Jun. 19-iki Ülésében, midőn Lord Aberdeen a' Portugalliát illető Papírosokat a' Háznak asztalára letette, Marquis Clanricarde (a' megholt Canning Úrnak veje) felállott és sajnálkozását mutatta, hogy a' Ministerek ezt jókorabb és önként nem tették, annyival is inkább, mivel a' külföldi Politikára nézve igen méltán lehet a' Ministeriumban bizodalmatlankodni. Hijjában tekint ő mindenfelé Európában, sehol sem lát ollyan helyet, a' hol Anglia abban a' nagy tekintetben és méltóságban állana, mellyel ez előtt kevés esztendőkkel bírt. Más Országok dolgaiba nem avatkozni, igen józan és idvességes tudomány; de a' mellyet éppen Portu-

galliára alkalmaztatni, — minekutánna tudva van, hogy Anglia, a' Portugalliai Királyi Székbe való Következés felett és más egyéb Országos dolgok felett, annyiszor belé elegyítette magát a' Portugalliai dolgokba — ő előtte szinte nevetséges, és annyival tsudálatosabban jöki, mivel másfelől a' Ministerium a' Terceirai történetkor, midőn a' D. Miguel elől kifutott Portugallusokat kiszállani a' szigetbe nem engedte, és őket fegyveres kézzel űzte el, a' bele nem avatkozás (non interference) tudományáról megfejtkezik. Ő reményli, hogy az általellenben ülő érdemes Gróf (Lord Aberdeen) most ki fogja nyilatkoztatni, mit akar a' Ministerium Portugalliára nézve? megmaradé tovább is a' D. Miguelhez mutatott barátságos Systemája mellett? vagy, éppen az a' szándéka, hogy utóljára is ezt a' bitangolót Portugalliai törvényes Királynak elesmérje? Ollyan forma hír is hallatszott, hogy az Országlószék azt a' tanátsot adta, hogy az ifjú Portugalliai Királyné, Thronusának bitangolójával és barátjainak gyilkosával házasságba köttessék; ő reményli, hogy az érdemes Grófezen gyalázatos és undorító tanátsnak Angliától való kerülését egyenesen megtzáfolhatja. Sajnálotta továbbá, hogy a' Londoni (Jul. 6-iki 1827) Tractaturól és annak tellyesítéséről hallgata' Ministerium; mert minekutánna Orosz Ország azt megszegte, annak tellyesítése még távolabb van, mint volt valaha. Görög Országra nézve kárhoyztatta, hogy Anglia a' Mórea megszabadításában olly halkal jár, és Frantzia Ország mellett hátra marad. Végre óhajtja, hogy az Amerikai új Statusoknál eljen az Országlószék azzal a' befolyással, a' mellyel ott bír vagy legalább bírt ez előtt, míg ez a' mostani meghidegedés erántok támadt volna. — Gróf Aberdeen elhárította magáról a' Ma-

quis kérdéseire való felelést, azt mondván, hogy az Asztalon fekvő Papírosokból annak idejében minden világosan megfogna tetszeni; tagadta egyszersmind, hogy Angliának hanyatlanék tekintete és befolyása a' Külső Hatalmasságoknál; a' T e r c e i r a i esetre nézve; mellyet egyébaránt sajnál, azt jegyzette meg, hogy azzal az Országlószék kén-telen volt. Donna Máriának D. Mi-guellel való egybeházasítása nem An-gliától került; az a' gondolat régi, Don-na Máriával egy idős, és annakfelet-te, hajdan egy olyan méltóságos férjfiú (Canning) is emlegette, a' kinek véle-kedéseit az érdeemes Marquis hihetően tiszteletben hajlandó tartani. A' Londoni Tractatusra nézve elégnek tartja minden jövőndölgetés helyett kinyilatkoztatni, hogy az végre fog hajtani. Az Amérikai új Státusok egymással ellenségeskedés-ben, és különkülön nagy nyomorúság-ban élnek, és ő nem hiszi, hogy az Országlószék köteles volna azoknak meg-békéltetésébe beleavatkozni. Beszédjét végre azzal a' panaszszal rekesztette bé, hogy ő eképpen, az Ülésnek végén, min-den előre tett jelentés nélkül, szollitta-tott fel egy ilyen nagy mezőbe, (mint a' millyen az Országnak külső Politikája) való kibotsátkozásra. — Lord Holland állott fel utánna, a' ki hasonlóan kár-hoztatta a' Kabinét politikáját, és olyan formán, mint Mackintosh Úr az Al-só Házban, mutogatta annak hibáit. — Hertzeg Vellington felelt a' Lordnak, és az elő mutatott Irásokra nézve, mel-lyeket a' Lord kevesellett, azt hozta fel mentségül, hogy azokat, mellyek a' még most is függőben lévő alkudozásokat ér-deklik, előterjeszteni nem illik. A' bele nem avatkozás tudományát azzal védel-mezte a' Hertzeg, hogy a' Portugalliával szerzett Szövetségekben előforduló bele-avatkozás egyedül a' Külső ellenségek

ellen köttetett, és a' belső dolgokba An-glia magát nem elegyíti. „Ha az érde-mes Lordnak, monda továbbá a' Her-tzeg, a' közelebbi 10 esztendei történe-tek tetszik megnézni: látni fogja, hogy Nagy Britannia állhatatosan ezen Princi-piumok szerént intézte viseletét. Mikor Brasiliában a' Pártütés kiütött, belé avat-tuk e' magunkat a' dologba? Nem, ám-bár a' Szövetségek betűi szerént kötele-sek lettünk volna. Mikor VI János ide-jében a' Portugalliai Monarchia felfor-gattatott, belé avatkoztunk e'? Nem. — Az 1826-iki belső háborgások alkalma-tosságával belé avatkoztunk e' a' Portu-gallia honnyi dolgaiba? Nem. A' melly seregeket mi ezen különös esetben Por-tugalliábak üldöttünk, azoknak Fő Vezé-re nyilván eltiltatott minden beleavatko-zástól, és egyenes parantsolatja volt, hogy csak külső ellenség ellen mozdul-jon meg, egyébaránt azzal a' kivétellel, hogy a' Királyi Ház tagjait tartozik ol-talmazni“ — Lord Holland: „De hát mi egyéb ez mint beleavatkozás?“ — Hg Vellington: „Csak nem akarja talán az érdeemes Lord a' Királyi Fami-lia védelmére való beleavatkozást, vala-melly Pártütésnek vagy Minister változás-nak kivitelére lett beleavatkozással egy línéába tenni? Én meg vagyok győzöttet-ve: az érdeemes Lord saját jó lelke sze-rént nem állíthatja, hogy azt a' két ese-tet együvé lehetne tenni“ — Lord Hol-land: „Az mind egy“ — Hg Velling-ton: „Ha az érdeemes Lordnak tetszik a' küldött Fő Vezérnek adott Instructio-kat megvizsgálni, hogy én keveset mond-tam, és néki csak arra az esetre volt pa-rantsolatja előjárulni, ha Spanyol Ország bétalálna ütni, vagy az Országló Hertzeg Aszszonyt veszedelem fenyegetné. Mind ezen példák szerént mi kötelesek voltunk a' Portugalliai történetekre nézve Neut-ralítások maradni. De az érdeemes Lord

azt mondja, hogy a' mostani Fejedelemtől az egész Portugalliai Nemzet idegen. Ezen pontra nézve, én tellyesen ellene mondhatok az érdeemes Lordnak“ (Halljuk!) „Lord Holland: En nem mondtam, hogy ez az esett“ — Hg Vellington: „Engedelmet kérek az érdeemes Lordtól, úgy értettem, hogy azt mondta, és ebben az esetben a' legtellyesebben megzáfolhattam volna.“ — Lord Holland: Az érdeemes Hertzeg nem jól vette fel az én szavaimat, de majd világosabban kifogom én ez eránt magamat későbbben magyarázni.“ — Hg Vellington: „A' mit én egy illyes állításnak megzáfolására előhozhatok, az magának Marquis Palmellának az Autoritássa, a' ki nyilván megvallja, hogy az Oporto i Constitutional is tábornok azért voltak a' Hadi Tisztek kénytelenek elhagyni, mivel az Országnak egész népe ellenek és D. Miguel mellett volt. Láthatják innen Uraságtok, hogy haszontalan lett volna a' dologba beléavatkozunk, és a' Portugalliai népnek nyakára egy olyan Uralkodót nyomni (a' mostani helyett), a' kit az nem akart“ A' Terceirai történetért nem hiszi a' Hertzeg, hogy az Országlószéket kárhoztatni lehetne. A' Keleti dolgokra és a' Londoni Tractatusra nézve nem mondhat többet, hanem hogy az Országlószék szüntelen és jó lélekkel, munkás volt a' nevezet Tractatusnak végrehajtásában, és ezen iparkodásai közben reményli semmit nem tett, a' mi az Országnak becsületével vagy Characterével meg nem férhetne. Végre, Brasiliának Portugalliaival való megbékéltetéséről beszéllett a' Hertzeg, és kinyilatkoztatta, hogy ha a' Brasiliai Tsászár ezen házasságszerzést alkalmas eszközül találja, a' leánya jus-sainak és testvérjével való öszvebékélésnek egyesítésére, Nagy Britannia a' dologban nem kíván akadályt tenni; de

egyéb aránt ezt a' tanátsot nem Britannia adta legelőször a' Tsászárnak; és általában, hogy a' mi Bétsben és másutt történt, innen menj volna ki, a' mint az érdeemes Lord (Holland) állítja, annak egyenesen ellene mondott. Anglia tsak nézője és tanúja volt a' D. Miguel t illető Diplomatikai alkudozásoknak, de részt benne nem vett. Szavait a' Hertzeg azal rekesztette bé, hogy ő minden további Visgálódásnak bizvást eleibe lép.“

Nyúgot Indiai Szigetek.

Hayti. (egy New-Yorki Újságlevél után) A' Frantzia Ország Biztosai a' f. E. April. 10-kén Egyességre léptek a' St. Domingo i Igazgatósékkal, mellynek értelmében a' Köz Társaság nem hamarébb mint 40 esztendő alatt tartozik az adosságot mellyet Frantzia Ország rajta keres, lefizetni. Ezen idő lefolyta alatt a' Haytii Kávét szabad leszen Frantzia Országba bevinni olyan Harmintzad mellett, melly a' Frantzia Gyarmatokból való, és az idegen Országi Kávénak Harmintzadja között közép.

(A' Frantzia Ministerium még eddig méjjen halgat ezen Egyesség-szerzésről.)

A' Hayti belső állapotjáról igen rossz ítéletet hoz egy Éjszak-Amériikai Utazó Kennedy Úr, a' ki mostanában a' szigetet beúta. „A' földje a' szigetnek — így ír Kennedy Úr — termékeny, kevés munkát kíván; a' levegője egészséges, éghajlatja enyhe; — de az Igazgatás benne nem egyéb mint katonai Despotismus, a' Congressus tsak fabáb, a' törvény tsak írva van jól, nem kiszolgáltatva, az Elölülőnek (a' ki Boyer Úr) tetszését 40,000 emberből álló Hadisereg oltalmazza, a' földművelés elhagyatott állapotban van, a' Kereskedés süjjelez, az erköltsök és szokások botránkoztatók, az életmódja szegény és durva, a' nép tudatlan, magáról nagyot

álmodó, és a' Polygamiát üzi — a' népesség szaporodása felette kitsin.“

Frantzia Ország.

Páris, Jun. 26-kán. A' Követek Házának Jun. 23-iki Ülésében, Bourdeau Úr (a' Justitz Minister) előnyújtotta az 1828-iki Számadásos Budgetnak a' Fő Rendek Házától megváltoztatva vissza küldött tikkelyét. Ez a' tikkely a' Justitz-Ministeriumnak Pótlék-Hiteléről szól, és benne az 1827-beli Költségekre felment Summának az 1828-iki Számadó Budgetba való felvétele kívántatik. A' Változtatás, mellyet a' Fő Rendek ezen a' tikkelyen tettek, abban áll, hogy a' 2-dik pont alatt, (a' hol a' Justitz-Ministeri Palotában tett Építések-re kiadott Költségek, 179,865 Frank, kérettetnek) kihagyták a' következő szókat: „az alatt a' feltétel alatt (adattatik „meg t. i. a' kért Hitel), hogy a' Justitz Minister köteles legyen a' hajdani „Justitz Ministert, a' ki ezen Költségeket elő-Hitel nélkül parantsolta, perbe „idézni és rajta ama Költségeknek meg-„térítését törvényesen keresni.“ A' Követek Háza ezen megváltoztatott tikkelyt a' nevezett napi Ülésében a' maga részéről vissza vetette. — Így tehát a' Parlament két Házai egymás között meghasonlottak. —

Görög Országból Marsal Maison (telegraph-on jött tudósítás szerént) Jun. 21-kén Toulonba haza érkezett.

Toulon Jun. 15-kén. Az Algir ellen való készülétek, mellyek a' napokban éjjel nappal üzettettek, egy Tunisi Hajónak ide érkezésével felben szakasztattak. Az a' híre, hogy a' Szultán kemény dorgálásokat adott az Algiri Deynek eddig való nyakasságáért, és inti, hogy lépjen Frantzia Országgal békeségre.

Toulon Jun. 11-kén. „A' Mesange nevű kis-Hajó Algirtól jöven, tegnap estve nálunk kikötött. Ez azt a' hírt hozza, hogy egy Anglus Hajó, melly a' Levanteból jött vala, a' Nagy Úrtól leveleket vitt az Algiri Deyhez, mellyben a' Szultán nékie meghagyta, hogy Frantzia Országgal, bár melly feltételeket tégyen is az, békességet kössön; és hogy azolta már foly is a' levelezés az Algiri Dey és a' Frantzia Ministerium között, 's annál fogva reménység lehet a' már két esztendő óta felforgó egyenetlenségnek barátságos úton lejendő eligazításához. Hihetővé teszi a' Szultánnak ezen közbenjárását, egy Algiri török Hadi Hajónak ide jövele, melly is, mihelyt ideérkezett, a' Kikötőbeli Kommandírozóval. Közlésekbe ereszkedett.

Lengyel Ország.

Varsó, Jun. 25-kén. Ő Felsége a' Tsászár a' jövő éjjel fog tőlünk elútni. Ő Ts. Nagy Hertzegsége a' Korona Örökös még tegnap előtt elment. Cesarevits Nagy Hertzeg Tulczinig kísérni fogja a' Tsászárt. — A' Veimari Nagy Hertzeg és Hertzegné holnap után fognak útra indulni, és Berlinen keresztül Veimárba, a' hová Jul. 4-kén szándékoznak érkezni, haza menni.

Dánia.

A' Király Jun. 11-kén, a' Korona-Hertzegnével és a' két Kir. Hertzegekkel együtt Louisenlundba megérkezett, a' hol Ő Fgét a' Hesseni Land Gróf Károly fogadta. Másnap kiment Ő Fge Eckerfordébe, az oda való Ápoló-Háznak és más közönséges Intézeteknek megtekintésére.

A' Caledonia nevű Dániai Gőzhajó, melly nyáron által rendszeren járni

szokott Malmöbe, nyári mulató útjait elkezdte, és elsőben Jun. 14-kén másodsor Jun. 21-kén (Kopenhágától) Malmöbe mene. A' Hajón volt mind a' két ízben Professor Oehlenschläger, a' ki ez utóbbi útjában, visszajövet, Lunda kiszállott, a' hol a' híres Svekus Vers Költő, Püspök Tegner, éppen mulatozik vala. E' két ejszaki Költőnek összejövetele nagy inneplésekre és mulatóságoknak adására szerzett alkalmatosságot.

Tudományos Dolgok.

Hygiastik, vagyis Orvosi Oktatás, mit kell tenni az egészség fenntartására, és a' betegség gyógyítására addig is, míg Orvos érkezik.“ Irta Csorba Jó'sef Orvos Doktor T. N. Somogy Vármegye' rendes Physikusa. Pesten Özvegy Patzkó Josepha betűivel. 1829. Előbeszéd IX. Fogl. 6; a' munka 294 l.

Hazámfiái munkáságán mindenkor résztvévén, örömmel jelentem ezen Könyvetskét. Melly tzelra törekedett a' szerző, a' munka tzimjéből ki tetszik, az előbeszédben pedig törekedésének okáról számot is ad. Hoszszú és kiterjedett Orvosi foglalatossága, és tapasztalása által megismérkedvén nemes megyéjében azon okokkal; a' mellyek a' Köznép között a' betegségeket szeltében terjesztik, vagy azoknak meggyógyulását hátráltatják, megtanítani kívánta a' népet, mikép' vegye elejét a' még el nem hatalmazott nyavalyának; mikép' mérsékelje erejét házi vagy könnyen megszerezhető szerekkel a' már uralkodó betegségnek; és miről ismerhesse meg, hogy orvosi segedelmet keresni tanátsos legyen. — Hogy feltételének végére juthasson, munkájának első részében a' Gyermekek-kornak egészséges (I Szakasz), és beteges (II Szakasz) állapotjáról értekeznek a' tudós

szerző; második részének két szakaszában ismét az érett kórnak egészséges és beteges voltáról. — Az első Szakaszokban megtanítja a' népet, miképpen mérsékelje a' levegőnek, ételnek, itálnak, ruházatnak, mozgásnak és nyúgvásnak, alvásnak, és virrasztásnak, az ingereknek, és a' léleknek az egészséges testben való befolyását, hogy betegségtől ment maradjon; második szakaszában mikép ismerhesse, és mérsékelje a' közönségesen uralkodó, a' fontosabb, és epidemikus betegségeket, míg orvosi segítség érkezik. — Az egészség fenntartása törvényeit leginkább a' zsöngé életkorra nézve megállapítván, a' szülőknek figyelmét önként munkájára vonja, megtanítván őket, mikép' nevelhessék és óvhasák a' betegségektől gyermekeiket; folytatván ezen törvényeket, az érett emberkorra, kineknek hasznos kézi könyvet készített: és mivel a' munka egyéb szakaszaiban a' gyakrabban előforduló betegségekről a' már kifejezett értelemben értekeznek, a' falusi Papoknak, Mestereknek, és seb Orvosoknak segéd Könyvet nyújt, hogy a' nép hasznára váljanak, — Toldalék gyanánt hozzá adá a' szerző, miképp kellessék az élet hirtelen veszélciben az embereken segíteni. — Munkáját ugyan legközelebb tulajdon megyéje hasznára készítette: de a' mennyiben a' népnek polgári helyezete, kimíveltetése, élet módja, és az égnék befolyása a' haza más tájaiban is rokonos, és így a' nyavalyák belső természete, és külső alakja sem igen különböző, Országunk egyéb tájaiban is jó lelkiismerettel használhatják a' lakosok. Mellyért is a' tudós szerző nem tsak nemes megyéje, hanem az egész haza köszönetét megérdemli. Ajánlja a' munkát az előadás tömötsége, értelmessége, a' nyelv tisztasága, a' papíros és betűk szépsége; kár, hogy a' nyomtató hibák valamivel számosab-

bak. — Találtatik Pesten Eggenberger Könyvárosnál. Arra 3 for. Vált. Czéd.	Az 1820-béli sorsosok, Az 1821-béli hasonlók, Bétsvárosa 2 1/2 p. Centes Bankó Obli- gátzióji, 54 1/4 for. keltek, mind Conv. A' Bank-Aktziák keltek 1111 1/4 forinton Conv. Pénzben.	— — 125 5/8
A' pénz folyamat Július 3-dikán; közép ári: A'Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99		

H i r d e t é s.

Az Austriai Nemzeti Bank Directioja ígérete szerint hivatalosan közli a közelebbi Junius utolsó napján 1829 eltelt Félesztendőről a' kézen forgó Einlö-
 sungs- és Anticipations-Schein Bankó tzéduláknak mennyiségét. Béts
 Jul. 1 napj. 1829.

Steiner Menyhárt,
 Bank-Gubernatori Helytartó
 Báró Eskeles Bernhard, Bank Director.
 Hippenmayer Ján. Konrád, Bank Director.

Számadó Tábla a' kézen forgó Bankó-tzédulákról.

Dec. 31-kén 1828 kinn járt	-	-	-	69,781,288 for.
A' régi rongyos Bankó-tzédulák kétserélésére újak készültek	-	-	-	4,180,528 for.
				<u>75,961,616 for.</u>
Ellenben a' f. E. Jan. 30-káig beváltott 's megégetett Pa- pirospénz térszen	-	-	-	10,000,000
Megégetni való ismét készen van	-	-	-	7,420,525
		Öszveséggel		<u>17,420,525</u>
Kivévéen innen a' Dec. 31-iki 1828 Számadásban mint Megégetni valót, fel tett summát	-	-	-	9,951,550
		Marad		<u>7,488,775</u>
Ide járúl a' régiék betserélésére készült Új bankótzé- duláknak summája	-	-	-	4,180,528
				<u>11,669,103 for.</u>
Kinn van e' szerént, mint köz kézen forgó papí- ros pénz	-	-	-	62,292,513 for.

Kiadta Bétsben Jun. 30-kán 1829 az Austriai Priv. Nemzeti Bank Számtartó
 Hivatala.

Salzman Ferentz Fő Számtartó
 Litomisky Maximilián Számtartó.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker - Strasse Nro. 752.)